రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యంతోబాటు సాంఘిక సంస్కరణల ఆవశ్యకత

ఆంధ్ర మహాజనులకు వీరేశలింగంగారి తుది విజ్ఞప్తి

దాదాపు అర్ధశతాబ్దకాలం ఆంధ్రదేశంలో తాము సాగించిన సంఘసంస్కరణోద్యమాన్ని ఈ ఉద్యమ ఫలితంగాసాధించిన పురోగమనాన్ని సింహావలోకనంచేస్తూ వీరేశలింగం పంతులుగారు తమ స్వీయచరిత్రలో ఆంధ్ర మహాజనులకు ఒక తుది విజ్ఞప్తి చేశారు రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించుటతోబాటు సాంఘిక సంస్కరణలను కూడా సాధించాలనీ లేనిచో సమగ్రాభివృద్ధి కొరవడుతుందనీ ఆయన తన యీ విజ్ఞప్తిలో ప్రధానంగా పేర్కొన్నారు. సాంఘిక ప్రబోధమూ, సంస్కరణోద్యమమూ తగినంత ఉచ్చస్థాయిలో లేని ప్రస్తుతస్థితికి వీరేశలింగంగారి అనాటి హెచ్చరిక నిజంగా వర్తిస్తుంది ఈనాటి మన కర్తవ్యం ఏమిటో చక్కగా నిర్దేశించుతుంది

ఆంధ్ర మహాజనులను, రాజమహేంద్రవరపు వాస్తవ్యులను ఉద్దేశించి 1910 లో వీరేశలింగంగారు చేసిన విజ్ఞప్తిలో ఈ విధంగా వుంది

"సావధాన చిత్తతతో నా విన్నపమును కలకింపుడు శాస్త్రాభివృద్ధికి సంస్కారమన్ని విషయములలోనూ సమానముగా నుండవలయునుగాని యొక్క విషయములో మాత్రమే పడదుచుండుట చాలదు ఏ విషయాభివృద్ధి ఎప్పుడును నిశ్చితమైన అభివృద్ధి కాకపోగా తన పత్నిమను మనవారి మనస్సులలో దృఢముగా నాటింపబడలేదని యీ విరివెన్నియోపాయములు నా యుపన్యాసములలో చెప్పుచూ వచ్చినాను తెలివి చెందక చెప్పిన దానినే పదేపదే మీకిప్పుడు మరల చెప్పుచున్నాను శరీరతుందిలి సమస్తాంగములను సరస్వతి కొలువుగా నెదుగుచు కడుపోకుండా యొక్కటిగా నెదిగినప్పుడు దానిని మహోదర శిపదాది బాధములతో శుద్ధి దాయక మైన లోకోచిత్రముగా నెన్నుకొని భావింతురు యీ స్థితి ధార్మిక సాంఘిక అభివృద్ధి ప్రయత్నము మేమేర్పరచి యొక్క రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధిని సూర్చియే ఉన్నామంటయు సంపూర్ణ సుఖములకు జాలదని భావింపవలయును.

ఇంటా బైటా కూడా సంస్కరణ

బహుటసుఖదాయకమైన రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యములను సంపూర్ణంగా పొందగలవారమైనను మనయింట పటేల పటేలాదుల భూతము పదాసులనుయి కడుపు బుట్టిన బిడ్డల స్వాతంత్ర్యములనైన నియ్యజాలక యీ యజ్ఞాధ్యక్షుల సంతతి దుస్సహ వైధవ్య దుఃఖముల పాలయి బాధ పడుచుండగా జూచుచు మనమేమి సుఖ మనుభవింపగలుగుదుము? ఇంట సుఖదాయకములైన సత్కులాచారి స్వాతంత్ర్యములను సంపూర్ణంగా బొందుచు వారిమీద బయట ధన ప్రాణములకు రక్షణము చేయుచు క్రూరనిరక్షక ప్రభుత్వము కు నిరంతర దాస్యము చేయుచు పరులకు నేమిసుఖమనుభవింపగలుగుదుము? ఇంటను, బయటనుకూడ వారాధ్యము నుండి విముక్తులమయి యభిమతస్వాతంత్ర్యములను బొంద గోరినప్పుడు ఆదాయము నిమ్మక్కళంకు సౌఖ్యముకొంది యవ్యాకులనం ము నొందగలుగుదుము?

కాబట్టి నిశ్చమైన దేశక్షేమము నపేక్షింప దలచిన దీని నుపేక్షింపక మన స్వాతంత్ర్యము నిమిత్తమును మనస్థాభివృద్ధుల నిమిత్తమును సమానముగా కృషి చేయుడు అప్పుడు మీరు మీ దేశమును సౌఖ్యవంతంగాను, సంతోషవంతంగాను సభ్యదయవంతముగాను చేయుటకు అర్హులగుదురు.

అర్ధశతాబ్దంలో తెలుగుదేశ పురోభివృద్ధి

ఇప్పుడు మన యాంధ్రదేశము మేలు కొనునట్లు తెలివి మాధ్యమును కలిగిన చదువుకొనదగిన మన పూర్వదేశాభివృద్ధికరములైన సాధనక్షేత్రములయందు మహోత్సాహముతో కృషి చేయుచున్నదుకు నే సంతోషించుచున్నాను ఇది మన దేశము యొక్క పురోభివృద్ధికి శుభసూచనముగా నున్నది ఇటువంటి నీతి మన మాతృసూనికి కలుగగా జూడవలెనని నేను ముప్పది సంవత్సరములు క్రింగట నభిలషించుచుండినది అప్పుడా కోరిక నిరాశ్వాసపూర్వకముగా కనబడినది, ఇప్పుడది ప్రత్యక్షసిద్ధమయినది అప్పుడు రాజమహేంద్రవరము వంటి పట్టణములలో సహితము యువజనులు సభలు చేయుటయే దుర్లభ్యమగు దృష్టి తప్పిదముగ గనబడుచుండెను ఇప్పుడు చిన్న పల్లెయందు సహితము సభలు జరుగుచూ నందు వివిధ విషయములు తర్కింపబడిన పామాన్యముచే పెప్పొందుచున్నవి అప్పుడు స్త్రీ విద్య పేరు చెప్పుటంతే మాత్రాన తెలుగుటకు గానుండి బహుజనులచే దూషింపబడుచుండెను ఇప్పుడెల్ల యెడల బాలికా పాఠశాలలే కల్పడి స్త్రీ విద్య యభివృద్ధి నొంది సభలు సంఘములు పుస్తకములు చేయుగల స్త్రీలు నొప్పి భూషింపబడుచున్నది అప్పుడు దేశ భాషలలో పురుషులు చదువుటకు సహితి మూలిగిన పుస్తకములు లేకుండినవి, ఇప్పుడు పుస్తక రచనయి బహుశము లేర్పడి పురుషుల కుపయుక్తములైనవి మాత్రమే కాక స్త్రీలు చదువదగిన పుస్తకములుగూడ దినదినాభివృద్ధి నొందుచున్నవి. అప్పుడు ఎద్యాభిరుచిగల ధనవంతులకే పుస్తక సంపాదనము బహు వ్యయప్రయాసలతో లభ్యమగుచుండెను, ఇప్పుడు దూరూర శతసుందరములు ప్రబలి దీపలకును పుస్తక సంపాదన మత్యల్ప వ్యయసాధ్య మగుచున్నది అప్పుడాంధ్ర వార్తాపత్రికలు లంగా లేకయుండిన యొకటి రెండును జరుగువారు లేకయు, దినవారపత్రికలు వెలువడలేకయుండెను, ఇప్పుడు దేశభాషా వృత్తాంత పత్రికలసంఖ్య యధికమయి వేలకొలది చదువరులను కలవయి కొన్ని పట్టపటి సూర్యునివలె ప్రకాశించుచున్నవి అప్పుడు భూమి నొకనూరి విద్యాక్రమము కొంగరు చిన్న పురికి వెళ్లిన వారికి ప్రాయశ్చిత్తములు విధింపబడుచుండెను ఇప్పుడు విద్యావాణిజ్య శిల్పశాస్త్రాభ్యాసార్థమయి ఖండాతరములకును, ద్వీపాంతరములకును బోయి

(మిగతా 6 వ పేజీలో)

పురోభివృద్ధి పంథా లేవదీసిన మాన్యుడు

వీరేశలింగంగారికి మహాకవి గురజాడ జోహార్లు

శ్రీ వీరేశలింగం పండితులు నిశ్చయముగా మహాపురుషుడు సాహిత్యములో ఒక శాఖను ప్రారంభించి సంఘములో పురోభివృద్ధి పంథాను లేవదీసిన మాన్యుడు ఇది మిగుల కష్టతరమైన పని తెలుగుదేశపు సేనాధిపతులైన వంశపురుషుల రక్తము ఆయనలో ప్రవహించుతున్నది కనుకనే వారిలో సాహసము, నిశ్శలత్వము కనపడతవి

(12—1—1911 — జైనేనుండి)

వీరేశలింగంగారి అంతిమ సందేశం

వీరేశలింగం పంతులుగారు 1919 మే 27 వ తేదీన మద్రాసులో కీర్తిశేషులయ్యారు మరణ సమయంలో ఆయన యిలా సందేశం యిచ్చారు:

"నా జీవితంలో సాధించవలసిన కార్యములింకెన్నో ఉన్నవి అవి సాధించబడక పూర్వమే అసువులు విడవలసి వస్తున్నది అయినా నా అనుచరులు, మిత్రులు, సంస్కారాభిలాషులు నా యీ మిగిలిన బాధ్యతలను నిర్వర్తిస్తారని ఆశిస్తున్నాను అమాయకత్వంలో జీవిత సంస్కారంలేని ప్రజా సామాన్యానికి విద్య విజ్ఞానం, సమానత్వం, సంస్కారం కల్గించడానికి కృషి చేయాలని కోరుతున్నాను"

రాజమండ్రిలో ప్రతిష్ఠింపబడి వీరేశలింగంగారి కాంస్యవిగ్రహం

వీరేశలింగంగారి క్రియాపరత సంకల్పదీక్ష అలవర్చుకోవాలి

సంఘ సంస్కరణ, దేశ స్వాతంత్ర్యాలకై నేటి తరానికి ఆదర్శ ప్రాయంగా గత తరం జరిపిన జీవన్మరణ పోరాటం

మనజాతికింత సంస్కార భిక్ష పెట్టి, మన సాహిత్యానికి ఒక చక్కని బాట నిర్మించి, మన సంస్కృతిని సర్వతోముఖంగా వికసింపజేసి, మార్గదర్శకుడైన మహనీయుడు శ్రీ వీరేశలింగం యనుపుమహాత్ముని పదం అన్ని విధాలా ఆయనకు సరించినట్లు మరెవ్వరికీ వర్తించదు వీరేశలింగం ఆయన అంతి ఉత్సవ సందర్భంగా ఆయన దివ్యజీవితాన్ని సంస్మరించింతే మాత్రాన ఆయనకు గౌరవాన్ని పూర్తిగా తీర్చుకోలేం. అలాఅని విస్మరించినా ఉపేక్షాభావం వహించినా అంతకంటే అపచారం ఉండబోదు

"నా జీవితంలో సాధించవలసిన కార్యములు నలుగడల నలుకొనుము, ప్రజాసామాన్య జీవితమును పుష్పించి ఫలించుచున్నవి ఆ ఫలము లనుభవించుచున్నా ము ఫలముల రుచికి ఆనందించుచున్నా ము, గాని, ఎవరి కృషివలన ఈ తెనుగు తోట యింత ఫలప్రదమైందో ఆ తోట మాలిని మాత్రము విస్మరించుచున్నాము"

(శ్రీ నండూరి బంగారయ్య)

వీరేశలింగంగారు గతించి నాల్గుపాతికేళ్లు గడిచాయి ఆయన జీవితశకలాలు నేడు మన సమాజం, దేశం, సంస్కృతి సాహిత్యం ఎంతో పురోగమించాయి అలా అని మన ప్రగతి తిరోముఖం కుటించాలనే ప్రయత్నాలు లేవనికాదు ఆటలకూతున్న జీవితి సమస్యను పదుర్కొనలేక, మూఢాచారాలకు, మూఢవిశ్వాసాలకుతలయొగ్గుచున్నటాలు ప్రబలమవుతున్న విషయాన్ని కాదనలేం

అందుచేతనే మహాకవియైన అభాగిని జీవనలతతిరిగి కుసుమించడానికి, ఆయన అమృతవాక్కుల అవసరం నేడూవుంది.

అన్యాయంపై తిరుగుబాటు ధ్వజమెత్తి కులాంతర్కారాన్ని కూకటివేళ్ళతో పెల్లగించి తెలుగు జాతినీ, దేశాన్నీ దిద్ది తీర్చి మార్గం సుగమం చేయాలనే దృఢసంకల్పం అలవరచుకోవాల్సి యున్నది. ఆ తరాల వారికి ఆయన బోధించిన వాక్కులు ప్రతిధ్వనించవచ్చు, కాని, పరిమితి రంగంలోనైనా ఆయన ప్రదర్శించిన పట్టుదల, దీక్షాస్థైర్యం, పరిశ్రమతో తులతూగే కృషి చేస్తున్నామా అనిగ్రహించుకోవలసిన ఆవశ్యకత వుంది. మరి ఎన్నుకొనిన దేశ, సామాజిక, హితకరంగాలలోనైనా ఈ సుపథాలను పంతరించుకొన్నామా? మన ఆశయం సాధించుకోగల్గుతాం

తానేమీ కష్టపడకుండానే తాత ముత్తాతల నుల్లేను ఖర్చుపెట్టి, విలాసజీవితానికి అలవాటుపడే వారిలాగానే, నేటి తరాలకు కొంగ్రొత్త పరిస్థితి ఉంది సంఘ సంస్కరణ, దేశ స్వాతంత్ర్యం మొదలైన ప్రధాన ఘట్టాలలో జీవన్మరణ సంగ్రామం గావించి కొన్ని తరాలవారు కొన్ని విశయాలు సాధించిపెట్టారు అయినా అట్టడుగున పడియున్న ప్రజాసామాన్య జీవితం బాగుపడటానికి సాధించవలసిన మహత్తర కర్తవ్యం ఇంకా అందనేయంగా అయితే ఆ కర్తవ్యసాధనకు చిత్తశుద్ధి, త్యాగం, ఉత్సాహం, నిశ్చలదీక్ష ఈ నాటివారు అల రచుకొనడం అవసరం విలాసజీవితానికి, నిష్క్రియాపరతకూ, ఆడంబర అటహాసానూ నేడు కొందరు యువకులు అలవరుచుకొన్నారు మన తొలుతటి తరాలలోని ఉత్తములు చదువుజూడల నడవాలన్న చెత్తాంశాంతి లోపించుతున్నది. ఇటి నీతిలో వీరేశలింగంగారి సంకల్పదీక్ష నూ, క్రియాపరగనూ గుర్తు తెచ్చుకోడం ఎంతో అవసరం.

"సంకల్ప మురయించెనా, అది కార్యరూపము దాలుచునా నా కడకొడదుడు సంకల్పమునకు కర్తవ్యరాలింపుటకు వ్యవధానము నూడి నుండదు" అని స్వీయ చరిత్రలో వీరేశలింగంగారు చెప్పుకొన్నారు

"పనిజేయనిదినము తిండి కాయ కలయు" నన్నది ఈనాటి సోషలిస్టు దేశాల సూక్తి. ఆ సూక్తిలో కాకపోయినా, నిర్వ్యాపార జీవితముంటే వీరేశలింగంగారికి తిని అన్నమ్యాం వీరేశలింగంగారు మరోసందర్భంలో దనిపుకొనగా శ్రీ రాయసం వెంకటశివుడుగారితో, అప్పుడు "తమ నిర్వకు జీవితం" అని చింతించాట ఏదో ఒకటి చేసి అలవాటులు ఆయనకు ఊరికే కూర్చోడం నిరర్థకంగా కనపడింది.

"జీవితము ఇరుపు ంతకాలము మనమానవంతయు కలదు నిష్ప్రయోజనుడు" అన్నది ఆయన ముఖ్యపదేశమని వెంకటశివుడుగారన్నారు ఆయన క్రియాశూన్యుడు నుకనే విరోధులు పైకెం ఆయన కార్యక్షేత్రకు అభినందనాలు తెలియజేసేవారు ఆయన స్వీయ చరిత్రము రాయనకు స్వీ ముఖ్య సందేశం రెండక్షరాలలో చెప్పాలంటే "క్రియ".

(శ్రీ నండూరి బంగారయ్య)

పోయినతి ఎంపట్ల వీరేశలింగం ఎంతటి ఏమ్యభావం ప్రదర్శించేవారో స్వీయ చరిత్రలోని ఈ క్రింది వాక్యాలవల తెలుస్తుంది.

"మన దేశములో యాదజాతృత్వి హేతువుగా నెందలపడకుండుటయు, పాటుబడకుండుటయు, పాటు పడకూడుచుండుట గొప్పయని తలపబడుచుండుటయు నిరక్షరాలు తానుచారము లగుటచేత కాయ కష్టపడక నిమిత్తోద్యోగముగా బాగు చుండి స్వోదర పోషణార్థ మితరులను పీడించి

(మిగతా 6 వ పేజీలో)

ధన్యజీవనా!

రచన: శ్రీ తాపీ ధర్మారావు

ఏరి నీలాటి కవులు
వీరేశలింగ సుకవి
కలమునట్టి కనులుమూసి
గగన విహారములు చేసి
కల్లబొల్లి పదములల్లి
గంతులేయువారు కవులు
కాదంటివిగా
అందు కవిత
లేదంటివిగా
తెలుగుసంఘ లోపములను
సూర్యుబోలు కనులజూచి
భువనమంత హృదయముతో
భావనలను చేసి చేసి
వ్రాసినావుగా
వేయి కాలముల
వాసికెక్కగా
కుళ్ళుపుంత లోపలపడి
కళ్ళులేక పోవుచున్న
దేశకవిత లేవనెత్తి
వేయి రాజవీధులందు
నడిపినావుగా
బహురీతుల
పరుగులెత్తగా
సారస్వత మనదగినది
జాతికి ప్రతిబింబమన్న
నీతిమాప వేలకొలది
వ్రాతలలో తెలుగుబాస
నింపినావుగా
మొరకుతనము
చంపినావుగా
సారస్వత శాలలో
సంఘజీవ సత్ పథముల
తెలుగుతనము తొలకరింప
తొలియడుగులు వీవెకావ
నేటి తెనుగునా
జోహారిదే
ధన్యజీవనా!

— విశాలాంధ్ర మానపత్రిక (1948)

లేఖ

రాజమండ్రి మెయిన్ రోడ్డుకి వీరేశలింగం పేరు

నవ్యాంధ్ర పితామహులు కీ॥ శే॥ కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారి శతజయంత్యుత్సవాలను ఘనంగా జరిపతలపెట్టడం ఎంతైనా ముదావహం ఈ సందర్భంలో ఒక విజ్ఞప్తి.

ఆ మహనీయుని జన్మస్థలంగానూ, వారి మహోన్నత కార్యక్షేత్రాలకు కేంద్రస్థానంగానూ పునీతమయిన రాజమండ్రి నగరం ప్రధాన మార్గానికి ఇప్పుడు "రాజవీధి" అని పేరు. ప్రజాస్వామిక యుగంలో రాచమార్గం ముందుకు పోయేమనుకుంటున్న ఈ రోజుల్లో, "రాజవీధి" అని పేరే చెప్పక్కరలేదు.

రాజమండ్రి ప్రధాన మార్గానికి ఈ పేరు తొలగించి, కందుకూరి వీరేశలింగం రోడ్డు, అని పేరు పెట్టడం, ఈ శతజయంత్యుత్సవాల సందర్భంలో ఎంతైనా సముచితంగా ఉంటుంది

ఇట్లు,
తాపీ మోహనరావు, విశాఖపట్నం

జాత్యుద్ధరణే పరమ లక్ష్యంగాకల వీరేశలింగంగారి సాహిత్య కృషి

అరువు తెచ్చుకున్న సిల్వాలపట్ల వ్యామోహం ప్రదర్శించని అచ్చమైన జాతీయదృష్టి

ఈ యుగంలో తెలుగుజాతికి పెద్ద దిక్కుగా పరిగణింపబడే వీరేశలింగం పంతులుగారు, రాడోవారు గురజాడ అప్పారావు పంతులుగారు. అప్పారావుగారు కాళిదాసు, ప్రతితెలుగువాడు భగవద్గీతకింద ప్రతిరోజూ పఠించవలసినదనే గేయుండ్వారా ఒక సమగ్ర జీవిత సందేశం యిచ్చాడు శ్రేయస్కరమని తానొక నవ నీతి, విశ్వాసాలూ, కార్యక్రమం యీ పద్యాలు అందులో వుంటాయి.

వీరేశలింగంగారు కర్మిష్ఠి ఆయన కార్యక్రమం ఒక సంకేతంలో తీసిపోయేదికాదు జాతిని చెవులుపిండి, బుద్ధి చెప్పి, కొప్పడి, కొట్టి అడుగుడుగునా విమర్శిస్తూ, మంచి మార్గాలు చూపిస్తూ నిశ్చలంగా ఒక పెద్దదిక్కై వుండి కాపాడుతూ వచ్చారు గారాబంతో గాని, లేదనోని మెప్పులతో గాని, లాలనతో గాని ఆయన తెలుగుజాతిని మధ్యపెట్టి "సాదు" చెయ్యలేదు చూస్తాయా, మకుకు తనమూ బలిసిపోయివున్న యీ జాతి వీరేశలింగంగారి పెంపకానికి లొంగి వచ్చిందిగాని, దీన్ని పటుకురావటం మరొకరి వల్ల సాధ్యమయ్యేదికాదు

"తనజాతి పైకిరావడమే ఆయన పరమలక్ష్యం

తన సమకాలికులలో బలవంతులవర్గాన్ని తన రచనల ద్వారా క్షాళించి, రంజింప జేసే సమర్థి చీ, ఆరి ఆదరాభిమానాలు సంపాదించుకుని వారి చేత బ్రహ్మరథం పట్టించుకోవాలంటే వీరేశలింగం గారికి అసాధ్యమైన పని గాదు. ఆయనకు బహుభాషాపాండిత్యమూ, వివిధ సాహిత్యసంపర్కమూ, శీఘ్ర రచనాశక్తి ఉండేది. కాని జాతికి ఎడంగా నిలబడే స్వార్థమూ, జాతియొక్క యోగక్షేమాలను గురించి నిర్లక్ష్యమూ మాత్రమే ఆయనలో లోపించాయి కల్లి పిల్లలకు ఎడంగా నిలబడి వారి మన్ననల కొరకు తాపత్రయ పడటం వంటి అసాధ్యమైన వీరేశలింగంగారు సాహిత్యంద్వారా స్వార్థం చూసుకోవటం అంత అసంభవం అనిద్వారా జాతి పైకిరావటమే ఆయన ఆత్మవిశ్వాసం అదే ఆయనకు కీర్తినూ

తన తెలుగుజాతి ఏయే ప్రభావాల వల్ల బాగుపడుతుందో ఆయా ప్రభావాలన్నిటికీ వీరేశలింగంగారు గురికావటం జరిగింది. ఇందులో వింత యేమాత్రమూలేదు ఎందుచేతనంటే ఏ ఏ ప్రభావాలవల్ల ఆయన తెలుగుజాతికి పెనిదిక్కు కాలిగడో ఆ ప్రభావాల నన్నిటినీ ఆయన తన రచనలద్వారా జాతికి అందించాడు సాధారణంగా ఇతర రచయితలు ఆత్మసంతృప్తిగోసమో, కాకతాళీయంగానో కొన్ని ప్రభావాలను తమరచనలద్వారా ప్రదర్శించాలనే దుర్దేశ్యాన కొంతకాలం జరిగినాయి కాని ఈ ప్రభావాలు సంఘానికి ఉపకరించాయా అని అందినవాటిలోనూ తాము ఆ ప్రభావాల నుండి విముక్తులైనప్పటికీ, వాటితో కూడుకున్న తమ రచనలను ఖండించుకోలేదు. ఇక, సంఘం అవసరాలనుబట్టి ఆయన ఆత్మవిశ్వాసం అదే ఆయనకు కీర్తినూ

తన తెలుగుజాతి ఏయే ప్రభావాల వల్ల బాగుపడుతుందో ఆయా ప్రభావాలన్నిటికీ వీరేశలింగంగారు గురికావటం జరిగింది. ఇందులో వింత యేమాత్రమూలేదు ఎందుచేతనంటే ఏ ఏ ప్రభావాలవల్ల ఆయన తెలుగుజాతికి పెనిదిక్కు కాలిగడో ఆ ప్రభావాల నన్నిటినీ ఆయన తన రచనలద్వారా జాతికి అందించాడు సాధారణంగా ఇతర రచయితలు ఆత్మసంతృప్తిగోసమో, కాకతాళీయంగానో కొన్ని ప్రభావాలను తమరచనలద్వారా ప్రదర్శించాలనే దుర్దేశ్యాన కొంతకాలం జరిగినాయి కాని ఈ ప్రభావాలు సంఘానికి ఉపకరించాయా అని అందినవాటిలోనూ తాము ఆ ప్రభావాల నుండి విముక్తులైనప్పటికీ, వాటితో కూడుకున్న తమ రచనలను ఖండించుకోలేదు. ఇక, సంఘం అవసరాలనుబట్టి

సంస్కృతంనుంచి తర్జుమా చేసిన శాకుంతలమూ, రత్నావళి వాటకాలున్నాయి సంఘాన్ని విమర్శించుతూ, ప్రజలకు ఉద్బోధ చేస్తూ వ్యాసాలున్నాయి తర్కమూ, శాస్త్రీయ శాస్త్రమూ మొదలైన శాస్త్రగ్రంథాలున్నాయి అద్భుత పరిశోధనతో గూడిన కవుల చరిత్రలు ఉన్నవి

బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి

సంఘంవ్యక్తి తనమీదికి తిప్పుకుని తన గొప్పతనం సంఘానికి చెప్పి గొప్పవాడనిపించుకు పోటాడుకు తాపత్రయపడేవాడు ఇన్ని రకాల రచనలకు పూనుకొడు నిత్యం రాసేవాడికి గద్య రాద్దామంటే ఆ శక్తి పోతుందేమోనని భయం కథకుడుగా పేరు పడ్డవాడికి నాటకాలు రాయడమంటే భయం అటువంటి పరిస్థితిలో వీరేశలింగంగారు కేవలం ఆత్మసంతృప్తికోసమే ఇంత సాహిత్యకృషి చేసి

శ్రీ తుమ్మల వెంకట్రామయ్య

శ్రీ కొడవటిగంటి కుటుంబరావు